

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

София 1000,
бул. „Витоша“ № 2, ет. 3
тел: 980 5889

СТАНОВИЩЕ

от СЪЮЗА НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ
по конст. дело № 7/2005 г.

Уважаеми конституционни съдии,

По искането на Пленума на Върховния касационен съд за тълкуване на чл. 153 и чл. 158, т.3 от Конституцията и по-точно – на съдържащото се в чл. 158, т.3 понятие „форма на държавно управление“, свързана с приложението на чл. 153, становището на Управителния съвет на Съюза на съдиите в България по отделните питання на ВКС е следното:

1. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която да се прогласи, че съдилищата в Република България са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавно правосъдие:

Намираме, че подобна разпоредба не само няма да представлява промяна във формата на държавно управление, но и ще изясни ролята и правомощията на съда в процеса на правоприлагането, а именно – правосъдието. Не в борбата с престъпността, не в разследването на престъпленията, а в правораздаването. Такава промяна ще бъде и в съответствие с приетото в Решение № 3/2003 г. на Конституционния съд, според което във формата на държавно управление се включват и възложените от Конституцията дейности и правомощия на ВКС, ВАС, прокуратура, следствие и Висш съдебен съвет.

Такава разпоредба би била само едно допълнително прецизиране и усъвършенстване на действащия чл. 119 от Конституцията.

2. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление приемането на конституционна разпоредба, с която се реструктурира прокуратурата и се определя, че правомощията ѝ в рамките на съдебната власт са свързани само с поддържане на обвинението пред съда:

Прокуратурата в Република България има много важни и многостранни функции, уредени в чл. 127 от Конституцията. Поддържането на обвинението по наказателни дела от общ характер е само едно от правомощията ѝ, пряко свързано с процеса на правораздаването. Реструктурирането ѝ в смисъла на питането не би накърнило баланса между институциите и не би засегнало конституционния принцип на разделението на властите.

28

Още повече, че по същество питането на Пленума на ВКС е свързано не с промяна на мястото на този конституционно установен орган на съдебната власт чрез преместването му в системата на изпълнителната, а само прецизиране на конституционната му уредба чрез по-ясно регламентиране ролята на Прокуратурата в областта на правораздаването - поддържане на обвинението пред съда в съдебната фаза на процеса. Очевидно е, че една такава промяна няма никаква връзка с установената в основния закон форма на държавно управление.

3. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако се запише в Конституцията, че следствието се реструктурира като участва в разследването, изпълнявайки функциите на съдии по разследването.

Считаме, че функциите на съдията по разследването, познат в други правни системи /напр. Ermittlungsrichter в Германия/, съществено се различават от тези на българския следовател. Различието е не само терминологично, а същностно - както по отношение на мястото на този институт в системата на наказателното преследване, така и с оглед на правомощията на съдията по разследването. България няма правни традиции по отношение на тази процесуална фигура. Въвеждането на съдии по разследването би изменило цялостната система на наказателното правораздаване. От тази гледна точка подобно изменение би могло да бъде разглеждано като промяна във формата на държавно управление по смисъла на Решение № 3/2003 г. на КС. От друга страна, доколкото все пак подобна реформа би имала отношение не към мястото на органите на следствието в системата на държавната власт, а към техните функции, би могло да се поддържа и обратното становище - че става дума за обикновена конституционна промяна, за която не е нужно свикването на Велико народно събрание.

4. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се предвиди, че прокуратурата, следствието и МВР осъществяват единна държавна политика в борбата с престъпността и дейността им в тази насока се наблюдава от Народното събрание.

Убеждението ни е, че подобна разпоредба не само не би представлявала промяна във формата на държавно управление, а би допринесла до по-ясно разграничение на функциите на конституционно установените власти - законодателна, изпълнителна и съдебна. В крайна сметка, борбата с престъпността е въпрос на общодържавен приоритет и ясното посочване на органите, ангажирани с тази дейност, само би допринесло за повишаване ефективността на държавната политика в тази област.

5. Ще представлява ли промяна във формата на държавно управление, ако в Конституцията се извърши промяна в структурата и начина на избиране на Висшия съдебен съвет, като се предвиди професионалната квота да включва като членове по право председателите на ВКС, ВАС, ръководителя на прокуратурата, поддържаща обвиненията пред съда, както и ръководителя на

76

съдиите по разследването следователи. Останалата част от професионалната квота да се избира с мнозинство от две трети от всички съдии. Парламентарната квота също да се избира с мнозинство от две трети.

На първо място считаме, че въвеждане на изискването за избор на членовете на конституционно установения орган на управление на съдебната власт с по-голямо мнозинство ще осигури и по-голяма представителност на членовете на ВСС, независимо дали са избрани от парламента или от всички съдии в страната.

На второ място намираме, че промяната в състава на Висшия съдебен съвет би била логична последица от евентуалните промени в Конституцията, посочени в предшестващите въпроси. Очевидно е, че идеята на основния закон и понастоящем е съставът на ръководния орган на съдебната власт да отразява нейната структура, като осигури представително участие на отделните ѝ съставни звена.

Такова изменение в никакъв случай не би представлявало промяна във формата на държавно управление, доколкото самият Висш съдебен съвет не е правораздавателен, а административен орган, който не е част от органите на съдебната власт /още повече, че промяната не е свързана с мястото му в системата на държавните органи/.

28.07.2005 г.

София

От името на УС на ССБ
Нели Куцова
/Нели Куцова – председател на УС на ССБ/

